

Oabme Testamánnta

Rut

Svieriga Rámátsiebrre
Svenska Bibelsällskapet
Uppsala 2026

1

Noomi ja mannjes Rut

¹Dan ájge gå duobmára Israelav ráddijn, de rijkán akti sjattaj nielgge. Soames álmáj Betlehemas Judan de vuolgij aktan áhkátjijnes ja guovtijn bárnijn Moabij dáppe árutjit muhtem ájgev. ²Suv namma lij Elimelek, suv áhkásj lij Noomi, ja suv bárne lijga Machlon ja Kiljon; sij lidjin efrateaga Betlehemas Judan. Jávsádin Moabij ja dáhku ganudin. ³Mavas Elimelek, Noomi boadnjásj, jámij ja áhkásj aktu sjattaj aktan guovtijn bárnijn. ⁴Bárne váldijga moabeak áhkátjijt; nuppe áhkátja namma lij Orpa ja nuppe namma lij Rut. Gå dáppe lidjin árrum lågijt jagijt, ⁵de aj Machlon ja Kiljon jámijga, vaj Noomi bátsij állu aktu bárnij dagi ja boadnjátja dagi.

⁶De Noomi Moabis vuolgij aktan manjijis sijddasis máhtsatjit. Moabin sán lij vuojn gullam Härrá lij álmugis huksam ja vaddám sidjij lájbev. ⁷Sán vuolgij dat bájkes gánná lij árrum, ja suv guokta manje tjuovvolijga. Valla gå lidjin Juda guovlluj mannamin, ⁸de Noomi manjijda javlaj: »Moaddo dáj iesj goappák iedne viessuj. Vuosedis Härrá dunnuj áskáldisvuodav, náv gáktu dáj vuosedijda mijá jábbmegijda ja munji. ⁹Vaddis dunnuj jasskavuodav goappák goaden aktan boadnjátjijn.« De sán tjulestij sunnuv hivvasin, mavas sáj jieddnát tjerrogádjiga ¹⁰ja javlajga: »En moatto, māj duv tjuovvun álmugat lusi!« ¹¹Valla Noomi vásstedij: »Moaddo, muv niejda! Man diehti galggabihte muv tjuovvot? Iv dasti goassak riegádahte bárnijt boadnjátjin dunnuj. ¹²Moaddo! Lev ilá vuoras ádá válldaj. Jus luluv jáhkket mujna ájn luluj doajvvo, ja jus juo dán ijá luluv álmáj iehtjam vaddet ja ihkap aj luluv bárnijt riegádahttet, ¹³lulujda gus de dáj vuorddet dasik álessjattugin libá? Lulujda gus de sunnu diehti sinna laddet boadnjátja dagi? Muv niejda! Muv oasse l dunnu oases ábbánagi bihttjasabbo. Härrá giehta l muv tjasskám.« ¹⁴De sáj vaden tjerrogádjiga, ja Orpa tjulestij vuodnámis hivvasin, valla Rut ittjij buvte sujsta sirrat. ¹⁵Noomi de javlaj: »Vuojná mannját máhttsá álmugat lusi ja jubmelis lusi. Tjuovvola suv ruoptus.« ¹⁶Valla Rut vásstedij:

»Ale muv nággida duv guodet
ruoptus máhtsatjit.
Gåsi dân maná, dáhku aj mán manáv,
ja gási bátsá, dáhku aj bátsáv.
Duv álmuk la muv álmuk
ja duv Jubmel la muv Jubmel.
¹⁷ Gåsi dân jámá, dasi mán sidáv jábmet,
ja dasi sidáv hávddáduvvat.
Dahkis Härrá munji vájku majt –
dåssjá jábmem munnuv sirát.«

¹⁸ Gå Noomi vuojnij Rut lij gärggusin suv tjuovvolittjat, de ittjij dasti sáhkada dan ássje birra. ¹⁹ Sáj guovtes de manájga aktan gitta Betlehemaj. Gå jávsádjiga, de álles stáda alvaduváj sunnu diehti, ja nissuna javllin »Le gus dát Noomi?« ²⁰ Sån sidjij javlaj »Allit muv gáhtjo Noomin, gáhtjut muv Maran danen gå Gájkviekses la munji viessomav bihttjasin dahkam! ²¹ Boandán mán vuolggiv, mavas Härrá l muv guoros giedaj doalvvum ruoptus. Manen dij muv gáhttjobihtit Noomin, gå Härrá l muv vuosstij vihtanasstám, gå Gájkviekses la muv duobbmim náv garrasit?« ²² Návti lij gå Noomi máhtsaj aktan moabeak manjijnis Rutajn, guhti lij vuolggám ietjas ájtteklándas. Jávsádjiga Betlehemaj jur gå gárnnetjuohppam álgij.

2

Rut manná Boasa bälton

¹ Noomin lij beraj boadnjátjis bielen, boandás ja ájnas álmáj boadnjátja Elimeleka fuolkes. Suv namma lij Boas. ² De muhtem bieje Rut, moabeak, vuodnámises javlaj: »Mán luluv sihtat bältojda mannat gatjádittjat jus oattjov gárnneájvijt tjoagget.« – »De maná, nejddam«, Noomi vásstedij. ³ De Rut vuolggij bältojda ja tjoaggegádjij gárnneájvijt majt tjuohppe lidjin guodám.

Rut lij soajttám mannat bällduj mij gulluj Boasij, guhti lij Elimeleka fuolkes. ⁴ De Boas jur bádjij Betlehemas ja tjuohppiij buorástahtij: »Lehkus Härrá dijájn!« ja sij vásstedin: Buorissjivnedus Härrá duv!« ⁵ De Boas gatjádij tjuohppiij ávddáálmás gåsi dat nuorra nissun gulluj. ⁶ Ávddáálmáj

vásstedij: »Le moabeak nissun guhti bádij aktan Noomijn Moabis. ⁷ Sån sidáj tjoagget gárnneájvijt majt tjuohppe lidjin guodám ja sån la barggam ideda rájes. Dássjá val oanegattjav la vuojnastam.«

⁸ Boas Rutaj javlaj: »Guldala, niejddam! Ale maná gárnneájvijt tjoakkátjit ietjá bäldojn, ájnat ganuda dási dáj nissunij sähkáj. ⁹ Gehtja gággu tjuohppi ja tjuovo sijájt! Lev biehttum álmmaßt duv duohttamis, ja jus gájkkågoadá, de maná rájrrelihtijda ja jugá dassta mav li goajvvum.« ¹⁰ De Rut luojttádij muohto ednamij ja javlaj: »Gáktus dán la náv buorre munji ja mujsta berusta, vájku lav amuk? ¹¹ Boas vásstedij: »Gullam lav gájkka mav dán vuodnámisát dahki dan mañnel gå suv boadnjásj jámij, ja gåktu dán guodi äjgádijdát ja ájtteklándav, ja vuolggi álmмага lusi gev ittji ávddál dábda. ¹² Vaddis Härrá dunji bálkáv dassta mav la dahkam. Vaddis Härrá, Israela Jubmel, dunji majt ánsida, gå dal la boahám suojev átsátjit suv sájij vuolen.« – ¹³ Rut vásstedij: »Dån la náv buorre munji, härrám, dán la jaskadam ja tjáppagit sähkadam ietjat dárnnuj, vájku mån la uhtsemus iehtjádijs duv dievnon.«

¹⁴ Gå lij muddo bårátjit, de Boas sunji javlaj: »Boade válde lájbes ja buonjo iettikvijnan.« De Rut tjáhkkidij tjuohppij guorraj, ja Boas vattij sunji goardedum gárnijt, ja sån båráj gallánibmáj ja muhtem båråmus bátsij.

¹⁵ Gå sån tjuodtjánij vas tjoaggegoadátjit, de Boas gåhtjoj ietjas álmmaßt dibddet suv tjoagget aj gárnnebilgáj gaskan váni suv bielkek. ¹⁶ »Ja ráhttijhtit muhtem gárnneájvijt bilgájs ja dibddit dajt jalkkahit vaj sån bæssá dajt tjoagget váni suv bielkek.«

¹⁷ De Rut tjoakkij gárnneájvijt bälдон iehkeda rádjáj, ja de tjaskij ja tjuoldij mav lij tjoaggám. Sjattaj birrusin akta efa-mihtto gárnijs, ¹⁸ ja dav buvtij stádaj. Sån vuosedij vuodnámises majt lij tjoaggám, ja vattij aj dav mij lij báhtsám båråmusás. ¹⁹ Noomi gatjádij: »Gånnå dán la uddni tjoaggám, gånnå la barggam? Buorissjivnnedus Jubmel suv guhti dujsta berustij!« De Rut giehtoj gånnå lij barggam: »Suv namma gen lunna lav uddni barggam la Boas.« – ²⁰ Noomi javlaj: »Buorissjivnnedus Härrá suv, Härrá guhti åskåldisvuodanis ij la guodám viessojt ij ga jábbmegijt.« Ja vil duoddij: »Dat álmáj la munnuj lahka, sån la akta munnu huksoberrahij.« ²¹ Rut, moabeak, javlaj: »Boas aj muv gåhtjoj árrrot suv barggij siegen dasik állåsit gärggi tjuohppamis.« – ²² Noomi vásstedij: »Le buorep dán la nissunij siegen Boasa

bäldon, ietján dán ietjá bäldon lulu vahágahteduvvat.«²³ De bátsij sijá sähkáj gárneájvijt tjoaggemin dasik gärggin tjuohppamis gárnijt ja vejtajt. Ja sán ároj vuodnámis lunna.

3

Rut ja Boas tjuolldemsajen

¹De avta bieje Noomi, Ruta vuonev, sunji javlaj: »Niejddam, sidáv dunji siettosvuodav áttjudit vaj vuolot vieso. ²Boas, gen därnoj siegen dán lidji, sán la ham munnu beraj. Uddni iehkeda sán la tjuolldemsajen gárnijt rájnnimin. ³Dán galga lávgudit ja ietjat vuojjdat njálgugit hapsijiddje áljujn, ja tjágnat tjáppemus biktasijda ja vuolgget tjuolldemsadjáj. Valla várri vaj sán ij div ájtsa ávddál gá l gärggam bárrámis ja juhkamis. ⁴Gehtja gási sán viellit oaddátjit ja de maná bajeda gábtjtásav juolggegetjen ja viellida dasi. De sán dunji javllá majt dahkat.«⁵ Rut vásstedij: »Dagáv náv gáktu bagáda.«

⁶De Rut vuolgij tjuolldemsadjáj ja dagáj jur náv gáktu vuodnámis lij bagádam. ⁷Gá Boas lij bárrám ja juhkam, de buorre mielajn viellidij gárnehåre guorraj. De Rut dáhku njágaj ja bajedij gábtjtásav juolggegetjen ja dasi viellidij. ⁸Gasskaiján Boas hähkkat gáhttsáj ja gábjoj, ja ielviij nissun lij suv guoran vällahime. ⁹»Guhtis la dán?« sán gatjádij. Rut vásstedij: »Mån lav Rut, div därnno. Luobbi ietjat álgoldisgárvov muv nali, dán la muv huksoberaj!«¹⁰ Boas javlaj: »Buorissjivnnjedus Härrá div, niejddam. Dán la dal vuosedam stuoráp áskáldisvuodav gá ávddála; dán illa áhtsám nuorra álmmaßt, i häjojt jalik boandájt. ¹¹Ale balá, niejddam. Gájkka mav sidá mån galgav dahkat – Gájka stádan árromin diehti div rievтуgis nissunin. ¹²Le sádnés mån lav div huksoberaj, valla le ietjá beraj mujsta lagáp. ¹³Bátse diehki dán ijá. Jus sán idet áttjut riektáv ja välggogisvuodav huksoberahin, de sjaddis náv, valla jus sán ij sidá, de mån áttjudav, náv duohta gá Härrá viessu! Veludalá dánna dasik tjuovgut. ¹⁴De Rut veludaláj Boasa guoran ideda rádjáj, valla badjánij ávddál gá almatja buktin dábddát nubbe nuppev; Boas ittij sidá diehtusin Rut lij mannam tjuolldemsajen. ¹⁵Boas gáhtjoj suv válldet lijnev ja dav adnalit siejgga. Sán dagáj náv gáktu javlaj, ja Boas mihttij guhtta mihto gárnijs ja bieja noadev suv hárdduj. De Boas

vuolgij stádaj.

¹⁶ Gå Rut bádij ruoptus, de vuonev gatjádij: »Gåktu manáj dujsta, niejddam?« De Rut giehtoj gájkka mav álmáj lij sunji dahkam ¹⁷ ja vil duoddij: »Dájt guhtta mihto gárnijs munji vattij danen gå ittjij sidá mán boadáv vuodnámam lusi guoros giedaj.« ¹⁸ De Noomi vásstedij: »Vuorde, niejddam, dasik diedá gåk dájna ássijn sjaddá. Dat álmáj ij má tjàhkkidittja ájda ávddál gå tjoavddám la ássjev uddni.«

4

Rut sjaddá Boasa áhkásj

¹ Boas lij vuolggám stádauksaj ja dasi tjàhkkidam. De huksoberaj gen birra sán lij sáhkadam bádij vásuk. Boas javlaj: »Boade tjàhkkida diehki, ráddnam!«, ja álmáj tjàhkkidij. ² De Boas gáhtjoj láhkásav stáda boarrásijs boahet tjàhkkidittjat. Gå lidjin tjàhkkidam, ³ de sán huksoberahij javlaj: »Noomi, guhti máhtsaj Moabis, sihtá vuobddet dav ednambiehkev mij gulluj mijá berrahij Elimelekij. ⁴ Ájádalliv dunji diededit ja fállat dav lánestit sijá guládijn dánna tjàhkkáhime ja álmuga boarrásij guládijn. Jus sidá ednamav lánestit, de lánesta, valla jus i sidá, de diededa munji. Dán la ávdemussan lánestimriektáj, ja mán lav nubben.« De álmáj vásstedij: »Lánestav ednamav.« ⁵ Boas de javlaj: »Gå dán áttjuda ednamav Noomis, de aj áttjuda Rutav, moabeak árbbátjav, vaj boadnjásjrávke namma bissu ábmudagánis. ⁶ Álmáj vásstedij: »De iv máhte dav allasim lánestit, danen gå luluj vahágin iehtjam árbe hárráj. Tjuottjoda dán riektáv ja vällgogisvuodav huksoberahin, iesj iv máhte.« ⁷ Dálen lij Israelan dáhpe lánestime ja oasestime bále gábmagav ráhttit ja vaddet oassebálláj sábadusáv duodastittjat. Dan baktu duodastin lihtov israelagij gaskan. ⁸ Gå huksoberaj Boasij javlaj: »Lánesta dán!«, de ráhttij gábmagav.

⁹ De Boas javlaj boarrásijs ja gájkka iehtjádijda: »Uddni dij lihpit vihtanin mán lav Noomis lánestam gájkka mij gulluj Elimelekij ja gájkka mij gulluj Kiljonij ja Machlonij. ¹⁰ De aj lánestav Machlona áhkátjav, moabeak Rutav, iehtjam áhkátjin, vaj boadnjásjrávke namma bissu ábmudagánis ja ij gádo suv vierregis ja mijá stádas. Dij lihpit dasi vihtanin uddni.« ¹¹ Ja gájkka boarrása ja gájkka iehtjáda stádausva guoran javllin: »Lep vihtanin. Dahkis

Härrá suv, guhti duv viessuj boahdá, Rakela ja Lea lágátjin, gudi goappátja tsieggijga Israela viesov. Áro fábmogissan Efratan, oabloda namát Betlehemán! ¹² Sjaddis duv vierrek daj mánáj baktu, gejt Härrá galggá dunji vaddet dájna nuorra nissunijn, Peresa vierrega lágátjin – dat Peres gev Tamar riegádahtij Judaj.«

Rut sjaddá Davida máttarieddne

¹³ De Boas Rutav áhkátjin váldij. Gå sujna vellahij, de Härrá suv iesselissan dagádij, ja sán bárnev riegádahtij. ¹⁴ De nissuna Noomij javllin »Hieveduvvam lehkus Härrá, gå uddni l dunji huksoberrahav vaddám. Sjaddis sán dábdusín álles Israelan. ¹⁵ Sån galggá dunji vaddet ádá viessomfámov ja duv huksat vuorasvuodan. Mannját guhti duv áhttsá ja dunji l ienep gietjat bárnés la ham suv riegádahtám.« ¹⁶ Noomi bárnev asskásis váldij, ja sujttigádij suv. ¹⁷ Sijddanissuna sunji namáv vaddin ja javllin: »Noomi l bárnev oadtjum!« Sij gåhtjun suv Ovedin, ja sán sjattaj áhtjen Jishajij, Davida áhtje.

¹⁸ Dát la Peresa máddo: Peres lij Hesrona áhtje, ¹⁹ Hesron lij Rama áhtje, Ram lij Amminadava áhtje, ²⁰ Amminadav lij Nachshona áhtje, Nachshon lij Salma áhtje, ²¹ Salma lij Boasa áhtje, Boas lij Oveda áhtje, ²² Oved lij Jishaja áhtje, ja Jishaj lij Davida áhtje.